

Képek a multból

Irta: Sugár Ottó

Igen tisztelt Főszerkesztő Úr cikket kíván tőlem, mint a Budapesti Hirlap volt munkatársától. Visz-szaemlékezéseket a multból, arcképpemmel együtt. Arcképpemmel? Melyiket küldjem: az akkorit, vagy a mostanit, a régit vagy az újat? Milyen különbözőképpen is retu-sál az idő. Az én arcké-pemen vénített, a Buda-

pesti Hirlapén pedig fiatalított! Közvetlenül a kommunizmus után lép-tem a Budapesti Hirlap kötelékébe és 1929 január 1-én váltam meg onnan. Tudjuk, mit jelentett az a néhány esztendő a maga ször-nyű homályával, zürzavarával, jóvátételi bi-zonytalanságával, fedezetlen pénzével, ugráló valutájával, vulkanikus tözsdéjével, szabad-jára eresztett játékszenvedélyével, örök koc-kázatával, inflációjával, deflációjával, sza-nálásával és a szanalástól elválaszthatatlan rengeteg egyéni szenvedésével.

Ebben az időszakban szerkesztettem én a Budapesti Hirlap közgazdasági rovatát. Hogy hogyan, azt nem én vagyok hivatva megmondani. De ma már úgy sem érdekel ez senkit. Hiszen az újságíró színeit, akár-milyen élelken kerüljenek is le a palettáról, olyan hamar elmosa az idő.

Arra azonban talán mégis szabad ráutal-nom, hogy a Budapesti Hirlap közgazdasági rovata sohasem volt külön sziget a többi ro-vat tengerében. Szervesen illeszkedett bele a lap keretébe. Mint ahogy a Budapesti Hir-lapot mindig az egységes szellem jellemezte, mely egybetartozó egésző kovácsolta össze a rovatokat. Az élet stílusa szörnyű volt ebben az időben. Annál fontosabbnak lát-szott, hogy ezt a stílust az irodalom tükré-ben mutassuk meg a magyar társadalomnak. Ezt tanultuk a Rákosi Jenő iskolájában. No meg azt, hogy mindenütt egyformán kell ügyelnünk a magyar nyelv és magyar gondo-lat tisztaságára.

Az első kép, mely elem ugrik a multból, Rákosi Jenő képe. Bizonyára sokan, nálam hivatottabbak, festik meg képét az ünnepi számban. Én csak arra akarok utalni, hogy szellemének hihetetlen átfogóképessége a közgazdaságot is befogadta, olyankor, amik-or közgazdasággal foglalkozni még nem volt divat.

Sokszor hivatott magához, hogy valamilyen

fontos közgazdasági napi kérdésről, amely-ről vezető cikket akart írni, véleményemet kikérje. Meg akarta tanulni a leckét. De néhány pere mulva már ő magyarázott nek-em. A tanítványból tanító lett. Még pedig olyan, aki számtalan új, meglepő oldalról vi-lágította meg a kérdést. Hihetetlen zsenia-litása ösztönösen ezen a téren is új néző-pontokat talált, új gondolatokat termelt ki és új érvekkel gazdagította a kérdésben megindult eszmecsere-t.

Egy másik kép, amelynek időbeli sorrend-ben meg kellett volna előznie az elsőt:

Tudjuk, hogy a proletárdiktatura az ösz-szes nyomdák közül legelőször is a Buda-pesti Hirlap nyomdájára tette rá a kezét. Lefoglalta szőröstül-bőröstül az egész épü-letet. Ott volt szerkesztőségeinek főhadiszül-lása, ott voltak kiadóhivatalai és ott készül-tek úgy szellemileg, mint technikailag agitá-cióis hirlapjai. Itt dolgozott a proletárdik-

tatura egészen utolsó pillanatáig. Ebbe az épületbe vonultunk be mi a kommunizmus összeomlása után. Minék eseteljem, milyen állapotban találtunk mindent. Romhalmaz közepette kellett építeniünk. Hideg, kemény őszutó, hideg, kemény tél. Szénnel se híre, se hamva. Fa sem akadt, fűteni meg kellett. Mit csinál ilyenkor az ember? Fűt, amivel tud, régi ládákkal, rozoga íróasztalokkal és főképpen azzal a papirossal, ami kezeügyébe akadt. Bennünket főképpen az utóbbi rán-tott ki a sárból, azaz a megfagyásból. Az a rengeteg sok Vörös Ujság, ami a vörösök után visszamaradt. (Mert minden terror és monopolum ellenére, makulatura az maradt a kommunizmus után bőven!) Utólag azután hallottuk, hogy könyvgyűjtők a Vörös Ujság egyes évfolyamaiért százezreket fizetnek. Szóval, mi százezrekkel fűtöttünk, anélkül, hogy tudtuk volna. Megszámlálhatatlan tel-jes évfolyamot állíthatunk volna össze. Eb-ben az esetben kétségtelenül megszűnik a gyűjtemény ritkaság-értéke. De néhány év-folyam összeállítása bizony átszűrhette volna egyik-másik fiatal kollégánkat az örökké visszatérő vacsora-kérdés gondjain.

Egy nap az ötven év előtti világból

Mi történt Magyarországon és a nagyvilágban a Budapesti Hirlap születése napján.

Langyos nyári esőt követő, szép, derús nap volt az, amelyen a Budapesti Hirlap megszüle-tett. Nem költői fantázia ez, hanem hivatalos megállapítás: a meteorológiai intézet ötven év előtti jelentése a B. H. első számának „Idő-járás” rovatában. Amint a régi lapokat forgatjuk, úgy látjuk, hogy a derús égbolt horizontjára vihart rejtegető felhők vonultak fel, sőt, itt-ott egy apró villanás is nyugtala-nította a nyárelő békés hangulatát. Választásra készült az ország s a vezércikkben Kaas Ivor báró harcos hangon vezeti be a csatát, Tisza Kálmántól kormányprogramot követelve.

A választási naptár szerint június 24. a vá-lasztások első napja, de a választási készülődé-sék már nagy erővel megindultak mindenfelé. A budapesti jelöltek listájában csupa olyan nevek, amelyek legközelebbi színe máig sem fa-kult meg. Kerületenként kormánypárti jelöl-tek: Pauler Tivadar, akinek a Várban nincs ellenjelöltje, Darányi Ignác, a második kerület-ben, Végli János és Ország Sándor két kor-mánypárti a harmadik kerületben. Wahrmann Mór, ellenjelölt nélkül a Lipótvárosban, Busch-bach Péter, Csepreghy János, Kemény Gábor

báró, mérsékelt ellenzékiek: Királyi Pál, Bródy Zsigmond, Hoffmann Pál, Szilágyi Dezső; füg-getlenségek: Mednyánszky Árpád, Havas Sán-dor, Helfy Ignác, Mudrony Soma, Thaly Kál-mán, no és a Terézvárosban, függetlenségi programmal, Brezlmayer Gottfried, a pékmes-ter. Tisza Kálmán, a miniszterelnök, Nagyvá-radon lépett fel, ahol Bölönyi József az ellen-jelöltje. Apponyi Abert gróf az árvamegyei Bobró mérsékelt ellenzéki jelöltje. Jászberény-ben akkor még más jelöltek vannak. Kozsvá-ron csupa érdekes név: Hegedűs Sándor kor-mánypárti és Bartha Miklós függetlenségi az első, Ugron Gábor függetlenségi és Bokross Elek kormánypárti a második kerületben. És így tovább, végig a listán sok-sok még ma is élő név, habár a viselője régen meghalt. A harci riadóba bőven esendül bele a választási tréfa is, amely különösen Brezlmayerbe akasz-kodik bele, kortesnóták formájában. Egyet be-küldtek a „Budapesti Hirlap“-nak is:

Vizes zömlé, mákos kifli,
Brezlmayer Gottfried sifli,
A követünk Hoffmann Pál,
Tudja ő, hogy mit kaszál.

NEMES ANYAGOK!

NEMES FORMÁK!

OLCSÓ ÁRAK!

MÜNCHENGRÄTZI CIPÓGYÁR R. T. IV. KOSSUTH LAJOS-U. 15.

Kemencében szépen pirul a zömlé...
Halod-e hej Brezlmayer, köszönj le,
Hej Rákóczi, hej Boeskey, Thököly,
Zászlókat Brezlmayer lengeti.
Boeskey után Brezlmayer milyen jux,
Maradj otthon lisztes Gottfried, mert megbusz.

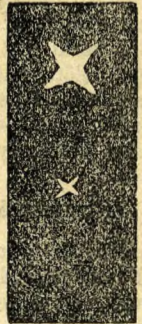
Két főherceg és Kossuth Lajos

Nem a politikai rovatban foglal helyet, de a mélyén ugyancsak erős politika van annak a hírnek, amely a Vérmezőn lefolyt hadiszemlé-ről számol be. Albrecht főherceg tartotta a szemlét, amelyről mindössze tizenhárom sor a beszámoló, a többi között így: „Albrecht ello-vagolt a sorok előtt, azután eléptette maga előtt a csapatokat s meggyőződve, hogy a gombok és bakancsok kifogástalanul ragyog-nak, s a lábak egyszerre emelkednek, megelé-gedésének adott kifejezést.” Túlságosan lojális-nak nem mondható ez a pár sor, amelynek kö-zelében még egyszer találkozunk a főherceg ne-

OSTENDE KÁVÉHAZ

■ VILÁGVÁROSI JELLEG

JAZZ

■ JAZZ ZENE :: CIGÁNY :: ÉNEK

VILÁGVÁROSI HANGULAT
ELSŐRANGÚ KONYHA